

Stichting Vogelringstation Meijendel

Jaarverslag 2006

Foto voorblad: Tapuit, overjarig vrouwtje, Meijendel 24 september 2006. Ringers: Maarten Verrips, Ben Wielstra

Illustratieverantwoording zie pagina 12

Stichting Vogelringstation Meijendel

Gevestigd te Den Haag.

De Stichting houdt zich bezig met de studie van in het wild levende vogels door middel van ringonderzoek in het duingebied Meijendel ten noorden van Den Haag.

Secretariaat: Cesar Franckstraat 16
2324 JN LEIDEN
tel: 071 5316625

Giro: 1531203 t.n.v. Penningmeester Stichting Vogelringstation Meijendel te Leidschendam.

© maart 2007

Algemeen

In 2006 heeft de Stichting Vogelringstation Meijndel haar onderzoekswerkzaamheden wederom uitgevoerd op de vanglocatie in Meijndel, Wassenaar. Ons werk werd, meer dan in andere jaren, beïnvloed door het weer, dat ons vooral in augustus parten speelde. Mede daarom was het resultaat een stuk minder dan in 2005.

Twee medewerkers van het ringstation beschikken over een vergunning van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor het vangen en ringen van wilde vogels ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek. Dit zijn de heren W. Bleumink en M. Verrips. Verder zijn als medewerker aan de ringgroep verbonden de dames H. de Wijs, C. Boelen en F. Leget en de heren L. Buisman, B. Wielstra, V. van der Spek, W. Teunissen en P. Lina.

Veldleeuwerik, een van de soorten die het in 2006 grotendeels lieten afweten. Deze vogel werd in de nacht van 11 op 12 oktober gevangen door Maarten Verrips en Wouter Teunissen.

Dat 2006 klimatologisch uitzonderlijk was zal iedereen zich herinneren. Dat begon al met de uitzonderlijke kou in maart en april, waardoor het broedseizoen naar schatting twee weken later op gang kwam dan het langjarig gemiddelde. Juni maar vooral juli waren warm tot extreem warm, waarbij in juli ook nauwelijks enige regen viel. Augustus maakte dit weer meer dan goed: in Wassenaar regende het in augustus 2006 slechts op 8 dagen niet. De regen viel deze maand meer dan eens in de vorm van extreem zware buien. Eind augustus luwde de buigheid en kregen we nog een staartje nazomer dat tot ver in oktober duurde.

Pas op 2 november daalde de maximumtemperatuur voor het eerst tot onder de 10 graden. Door storm en buien gehinderd konden vanaf die tijd nog slechts onregelmatig vangdagen worden gedraaid.

Gedurende het jaar 2006 werd op 75 dagen gevangen. Augustus, normaal één van de beste vangmaanden van het jaar, bracht niet meer dan 6 vangdagen. September bracht 18 vangdagen, wat boven het meerjarig gemiddelde ligt, maar oktober lag daar met 13 vangdagen iets onder. De vanginspanning in november-december was vergelijkbaar met die in andere onderzoeksjaren.

De Boomkruiper ontbreekt nooit op onze jaarlijs. De pluizige onderstaartdekveren, die goed zichtbaar zijn op de rechterfoto, worden slechts enkele maanden na het uitvliegen gedragen en zijn het enige uiterlijke kenmerk waaraan een Boomkruiper als eerstejaars is te herkennen. Let ook op de spechtachtige staart waaraan evenwel de extra verstevigde middelste staartpennen, karakteristiek voor alle spechten, ontbreken. Meijndel, 30 juli 2006. Ringers: Maarten Verrips, Wouter Teunissen.

Voorseizoen

Begin januari werden de laatste grote barsmsijzen, die na de grote invasie van november 2005 waren achtergebleven, gevangen maar daarna lag het ringwerk tot half maart stil. Nadien werden enkele vangdagen gedraaid maar de aantallen waren nog laag.

CES

Onderstaand vindt u de CES gegevens van 2006, afgezet tegen het langjarig gemiddelde van 2002-2005. Hierbij dient te worden bedacht dat de gegevens van 2006 betrekking hebben op 11 vangdagen.

	adult	eerstejaars	totaal	gemiddelde 2002-2005
Fitis	21	34	55	43
Tjiftjaf	2	19	21	44,5
Heggemus	6	4	10	10,5
Braamsluiper	12	0	12	16
Goudvink	2	0	2	4
Gekr. Roodstaart	1	2	3	0
Zwartkop	7	12	19	14
Grasmus	11	17	28	34
Pimpelmees	2	11	13	36
Sprinkhaanrietz,	2	5	7	8
Nachtegaal	5	4	9	10,5
Koolmees	4	44	48	35
Kleine karekiet	11	17	28	28
Tuinfluit	4	5	9	9
Roodborst	2	4	6	5
Rietgors	3	1	4	2,5
Bosrietzanger	5	1	6	5
Vlaamse gaai	0	2	2	2

	adult	eerstejaars	totaal	gemiddelde 2002-2005
Merel	1	2	3	4,5
Boomkruiper	0	2	2	1,5
Glanskop	0	1	1	1
Zanglijster	1	1	2	2
Winterkoning	6	1	7	7,5
Totaal	108	189	297	328,5

Geconcludeerd mag worden dat het broedseizoen 2006 iets beneden het langjarig gemiddelde lag maar vooral minder gunstig was dan het zeer geslaagde seizoen 2005 (dit kan niet uit de tabel worden opgemaakt). De geconstateerde broedresultaten wijken niet significant af van die uit voorgaande jaren. Van winterkoning, goudvink en braamsluiper is het broedsucces uitgesproken slecht. Alleen bij de winterkoning valt dit samen met een geconstateerde terugloop van de broedvogelstand.

Eerstejaars staartmees, te herkennen aan de rode oogrand. Bijzonder aan staartmezen is dat ook eerstejaars vogels, gelijktijdig met de adulten, een volledige rui ondergaan. Bij deze vogel zijn enkele nieuwe slagpennen zichtbaar. Meijendel, 23 juli 2006. Ringers: Laurens Buisman en Maarten Verrips

Het ontbreken op onze CES lijst hoeft niet te betekenen dat in het geheel geen informatie over broedvoorkomen wordt verzameld. Zo werden van staartmees, blauwborst en roodborsttapuit eind juli tijdens de nachtegalenochtenden zowel adulte als eerstejaars vogels gevangen.

Nachtegalenproject

Zoals gebruikelijk startte de nachtegalevangst met geluid in de zeer vroege ochtenduren op 15 juli. Dit jaar bleven de resultaten duidelijk achter bij die van de afgelopen jaren. De hoop dat dit zou worden goedge maakt met enkele goede vangochtenden in augustus werd door slecht weer teniet gedaan. Het totaalresultaat is dan ook het slechtste sinds 2000.

juli	17	20	21	23	25	26	27	29	30	31	totaal
	8	6	4	8	17	11	15	2	12	6	89

Het is duidelijk dat de echte piek nog moest komen op het moment dat de vangst wegens slecht weer moest worden gestaakt. Pas op 9 augustus was weer een vangochtend mogelijk en toen werden geen nachtegale meer gevangen.

Het late optreden van de piek in de nachtegalevangst komt overeen met de tijdens de CES periode geconstateerde verlating van het broedseizoen, die waarschijnlijk werd veroorzaakt door het koude weer in april.

Nazomervangst

Augustus is normaal de belangrijkste maand voor de vangst van doortrekkende rietvogels als kleine karekiet, rietzanger en sprinkhaanrietzanger. Augustus 2006 was echter dermate onbestendig dat slechts 6 dagen kon worden gevangen, waarvan nog 1 CES dag waarop geen geluid kon worden gebruikt. De verzamelde gegevens over de doortrek van de genoemde soorten zijn dan ook niet representatief en in geen geval vergelijkbaar met de cijfers uit andere jaren.

Kleine karekiet	71
Sprinkhaanrietzanger	26
Rietzanger	2
Bosrietzanger	5

Najaarstrek

Vlak naast elkaar houden is te riskant voor de kleine karekiet, maar deze foto laat toch duidelijk het verschil in grootte tussen grote (voor) en kleine karekiet zien. Het verschil in toonhoogte van de roep is navenant. Meijndel, 11 september 2006. Ringers: Maarten Verrips, Ben Wielstra en Vincent van der Spek

Onder najaarstrek verstaan wij de trek in de periode september-november. Vanaf eind augustus wijzigde het weerbeeld en maakte de buiigheid plaats voor te warm en veelal mooi weer. De zwartkop was talrijk en werd goed gevangen. Opvallend daarbij was dat een altijd goede vanglokatie bij een goed gevulde vlier vrijwel geen vangsten opleverde terwijl de vlierbessen, die normaal toch in hoog tempo verdwijnen naarmate september vordert, vrijwel allemaal aan de struiken bleven hangen. Gelijktijdig namen de ringers waar dat de zwartkoppen in niet-besdragende struiken op insecten foerageerden en hieraan blijkbaar de voorkeur gaven boven plantaardig voedsel. Echte topdagen, die vrijwel ieder jaar wel voorkomen en waarop 70-80 zwartkoppen worden geringd, kwamen niet voor en ook werd voor het eerst sinds 2000 geen enkele zwartkop met Belgische ring in september gevangen.

Op 2 september werd een eerstejaars sperwergrasmus gevangen. De enige andere grote verrassing was de grote karekiet die op 11 september voor de ogen van de ringer in een mistnet plofte. Dit was na het eerste exemplaar in 2004 de tweede grote karekiet voor ons ringstation, wat erop kan wijzen dat de soort minder zeldzaam op de najaarstrek in Meijndel voorkomt dan tot nu toe werd aangenomen. Op 24 september kwam een tapuit uit een mistnet.

De graspieper werd goed gevangen maar de grote gele kwikstaart beslist niet. De meeste ochtenden werd er zelfs niet één waargenomen en het aantal ringvangsten bedraagt dan ook een schamele 6. Ook de waterral en de veldleeuwerik, twee soorten die in oktober vooral 's nachts talrijk kunnen zijn, lieten het in 2006 grotendeels afweten. Wel werd in de nacht van 13 op 14 oktober voor het eerst een geringde waterral gevangen. Hoewel de vogel eerstejaars was droeg hij een Belgische ring, wat wijst op een in het najaar ongebruikelijke trekrichting. Wij wachten nog op informatie over plaats en tijdstip van ringen.

De 14^e oktober was gedenkwaardig omdat die ochtend voor het eerst een echte dwaalgast werd gevangen. De 'kleine karekiet' die aan het eind van de ochtend in de onderste zak van een mistnet in de rietkraag kwam was zo klein, maakte zo'n vreemd geluid en had zo'n vreemde vleugelformule dat al snel het vermoeden rees dat dit geen kleine karekiet was. Uiteindelijk werd de vogel als veldrietzanger gedetermineerd, een soort die voor zover ons bekend nog nooit eerder in Meijndel is vastgesteld. Aardig detail is dat deze soort vaak vlak boven de grond leeft, wat wordt bevestigd door de vangst in de onderste zak van een mistnet. De determinatie is overigens nog niet door de CDNA geaccepteerd.

Oktober was qua resultaat vergelijkbaar met andere jaren. Sterker nog: het daggemiddelde van 67 vangsten was exact gelijk aan het oktobergemiddelde in 2003, 2004 en 2005. Goed gevangen werd in oktober alleen de vink, en de zwartkop deed het beter dan gemiddeld. Ook de merel was in de tweede helft van de maand redelijk talrijk maar de overige lijsters werden minder gevangen. Vermeldenswaard is ook de enige bladkoning van 2006, die binnenkwam op 24 oktober.

De zachte winter maakte in november en december nog enkele vangdagen mogelijk, waarop eind december onder andere overwinterende (?) zwartkop en tjiftjaf werden geringd.

Laatste vangdata zomervogels	2006	2005
nachtegaal	13 augustus	3 september
sprinkhaanrietzanger	29 september	3 oktober
rietzanger	11 september	21 september
bosrietzanger	24 september	5 september
kleine karekiet	28 oktober	3 oktober
braamsluiper	14 september	7 oktober
grasmus	28 september	6 september
tuinfluiter	30 september	5 oktober
tjiftjaf	26 december	31 oktober

Veldrietzanger. Op deze foto zijn de vleeskleurige (linker) poot en de duidelijke wenkbrauwstreep zichtbaar, die bijgedragen hebben aan de determinatie. De daarbij ook belangrijke zwarte snavelpunt ontbreekt bij deze vogel en dat heeft ons nog even aan het twijfelen gebracht. Op internet zijn echter meerdere foto's te vinden van veldrietzangers zonder zwarte snavelpunt. Meijndel, 14 oktober 2006. Ringers: Maarten Verrips en Vincent van der Spek

Totaallijst 2006

	totaal 2006	totaal 2000-2005
Sperwer	3	17
Wateraal	6	184
Waterhoen	1	5
Ransuil	1	11
Boerenzwaluw	1	2
Grote Bonte Specht	3	14
Veldleeuwerik	21	605
Boompieper	1	23
Graspieper	354	1069
Grote Gele Kwikstaart	6	68
Witgesterde Blauwborst	6	9
Gekraagde Roodstaart	5	25
Winterkoning	38	323
Heggenus	39	304
Roodborst	174	1261
Nachtegaal	104	978
Roodborsttapuit	1	2
Tapuit	1	3
Merel	150	728
Kramsvogel	12	77
Zanglijster	49	394
Koperwiek	17	353
Sprinkhaanrietzanger	49	368
Rietzanger	25	89
Bosrietzanger	25	125

	totaal 2006	totaal 2000-2005
Kleine Karekiet	285	2395
Grote Karekiet	1	1
Veldrietzanger	1	0
Braamsluiper	21	221
Grasmus	75	504
Tuinfluit	80	536
Zwartkop	748	3513
Sperwergrasmus	1	5
Bladkoning	1	6
Tijftjaf	128	996
Fitis	131	554
Goudhaan	91	577
Vuurgoudhaan	43	234
Bonte Vliegenvanger	1	23
Staartmees	31	130
Glanskop	1	10
Pimpelmees	108	980
Koolmees	168	1207
Boomkruiper	4	28
Vlaamse Gaai	4	22
Ekster	1	3
Spreeuw	14	73
Vink	64	193
Keep	3	13
Grote Barmsijs	5	920
Kleine Barmsijs	1	42
Goudvink	6	55
Rietgors	5	46
53 soorten	3095	21074

Terugmeldingen

Onderstaand treft u een selectie van terugmeldingen die we gedurende het verslagjaar ontvingen van de Nederlandse Ringcentrale in Heteren.

Vogels door VRS Meijndel geringd en door derden teruggemeld

AF 99114	Braamsluiper na 1 ^e kj Gecontroleerd	Wassenaar Kibbutz Kfar Ruppim, Israël	07-06-2003 02-03-2006
----------	--	--	--------------------------

Wie ooit in het voorjaar Israël heeft bezocht weet dat de braamsluiper daar dan buitengewoon talrijk doortrekt maar dit is toch pas de tweede Nederlandse braamsluiper die uit Israël wordt teruggemeld

AJ.49240	Gr. Barmsijs - 1kj Gecontroleerd V 1kj	Wassenaar Nieuwpoort, W. Vlaanderen België	13-11-2005 14-11-2005
AJ.49333	Gr. Barmsijs 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Anzegem, W. Vlaanderen België	13-11-2005 18-12-2005
AJ.49451	Gr. Barmsijs V na 1kj Gecontroleerd Gedood door roofvogel	Wassenaar Zelee Heikant, O. Vlaanderen België Sleidinge, O- Vlaanderen België	14-11-2005 27-11-2005 02-05-2006
AJ.49483	Gr. Barmsijs - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Grembergen, O- Vlaanderen België	14-11-2005 07-12-2005

AJ.49530	Gr. Barmsijs M na1kj Gecontroleerd	Wassenaar Anzegem, W.Vlaanderen België	14-11-2005 23-11-2005
AJ.49657	Gr. Barmsijs V na 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Heultje, Antwerpen, België	14-11-2005 27-11-2005
AJ.49728	Gr. Barmsijs V na1kj Gecontroleerd	Wassenaar Zele Heikant, O.Vlaanderen België	14-11-2005 05-03-2006
AJ.49830	Gr. Barmsijs - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Nieuwpoort, W-Vlaanderen België	19-11-2005 10-12-2005
AJ.49848	Gr. Barmsijs V na 1kj. Gecontroleerd	Wassenaar Grembergen, O-Vlaanderen België	19-11-2005 26-11-2005
AJ.49941	Gr. Barmsijs M na1kj Gecontroleerd	Wassenaar De Bijland, De Oude Waal Gld	19-11-2005 13-12-2005
AJ.49943	Gr. Barmsijs V na 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Hamme St. Anna ,O.Vlaanderen België	19-11-2005 30-11-2005

De invasie van Grote Barmsijzen was groter dan ooit maar het trekgedrag week niet af van dat tijdens eerdere invasies. Verder dan België komen de vogels niet.

AH.24054	Kl. Karekiet - 1kj Gecontroleerd na 1kj	Wassenaar Bocholt, Limb(o)urg België	08-08-2004 30-07-2006
AJ.48108	Kl. Karekiet - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Veurne, W.Vlaanderen België	23-08-2005 04-09-2005
AJ.48108	Kleine Karekiet - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Veurne,West-Vlaanderen België	23-08-2005 10-09-2005
AK.43819	Kl. Karekiet - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Watermael Boitsfort Brabant België	13-08-2005 23-08-2005
AK.43884	Kleine Karekiet - 1kj. Gecontroleerd	Wassenaar Oorderen, Antwerpen België	16-08-2005 21-08-2006
AK.43898	Kleine Karekiet - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Hamme St. Anna, O-Vlaanderen België	16-08-2005 17-08-2005
AL.29091	Kl. Karekiet Gecontroleerd	Wassenaar Teralfene, Brabant België	21-07-2006 28-07-2006
V.253984	Koolmees V – vgr Gecontroleerd	Wassenaar Zandvoort duinen	07-10-2005 14-04-2006
V.285964	Koolmees V 1kj Gecontroleer	Wassenaar Canteraine, Somme Frankrijk	12-10-2005 24-03-2006
AK.43632	Rietzanger - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Sint Laurens, O. Vlaanderen België	28-07-2005 10-08-2005
AE.44508	Roodborst - na 1kj Dood gevonden	Wassenaar Groningen, Kostverloren	14-10-2001 28-12-2005

AK.43221 Heggemus - volgr.
Gecontroleerd

Wassenaar
Halland, Zweden

13-10-2004
24-03-2005

Het komt maar zelden voor dat een vogel, die van ver wordt teruggemeld, is gefotografeerd maar van heggemus AK 43 221 is toevallig deze foto gemaakt. Meijndel, 13 oktober 2004. Ringers: Maarten Verrips, Ben Wielstra

AJ.48012	Roodborst - 1kj Dood gevonden	Wassenaar Krimpen a/d IJssel	18-08-2005 29-06-2006
AL.29340	Sprinkhaanrietzanger 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Merksplas, Antwerpen België	27-07-2006 29-07-2006
V.172385	Tuinfluit - 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Smokkevatnet, Rogaland Noorwegen	19-09-2002 01-08-2006
V.253864	Zwartkop M -1kj Gecontroleerd	Wassenaar Bergumermeer, Friesland	13-09-2005 23-04-2006
V.253931	Zwartkop V 1kj Gecontroleerd	Wassenaar Hamme St. Anna, O-Vlaanderen België	18-09-2005 30-09-2005
V.285015	Zwartkop M na1kj Gecontroleerd	Wassenaar Essen, Antwerpen België	18-08-2005 29-08-2005
Vogels, door derden geringd en door VRS Meijndel teruggemeld			
AG.12842	Witg. Blauwborst V 1kj gecontroleerd	Castricum Wassenaar	23-07-2004 08-07-2006
CHINA A 42 1324	Grote Barmsijs v Gecontroleerd v N1	Nenjiang County, provincie Heilongjiang, China Wassenaar	14-11-2004 13-11-2005

De eerste in China geringde wilde vogel die in Nederland wordt teruggemeld. De afstand tussen ringplaats en plaats van controle bedraagt ruim 8500 km. De provincie Heilongjiang is de meest noordoostelijk gelegen provincie van China (vroeger wel bekend als Mantsjoerije) en wordt door een smalle strook Rusland gescheiden van de kust van de Stille Oceaan.

AK. 49769	Gr. Barmsijs - volgr Gecontroleerd V na 1kj	Roptazijl Put IFG Wassenaar	14-11-2005 19-11-2005
Bruxelles 9249743	Zwartkop M 1kj Gecontroleerd M volgr.	Mal, Limbourg, België Wassenaar, Meijendel	31-08-2005 06-09-2005

Fotoverantwoording

Ben Wielstra: voorpagina
Wouter Teunissen: blz. 3 en 4
Laurens Buisman: blz. 5
Vincent van der Spek: blz. 6 en 8
Sander Pieterse: blz. 11